Zagreb ✠ br. 7 ✠ listopad 2012 ✠ godina 39

Glasnik kluba brđana Feniks

0 kn Hrvatska ✦0 € Europska unija ✦ 0 £ Velika Britanija ✦0 $ SAD ✦ a i drugdje je besplatno

19. rujna 2012. formalno je započela izrada klubske monografije. Naime, u rujnu 2013. g. Klub obilježava 40-tu obljetnicu. Održan je sastanak uredništva i autora u Heinzlovoj, te je dogovoren osnovni koncept, zadane su glavne smjernice, podijeljeni su ljetopisi kao glavni izvor podataka, te su pruzete i prve obveze. S obzirom da će dobar dio ovog djela biti posvećen radu 16. čete *Columba pacis*, uključile su se i djevojke iz ST-a. Uredništvo apelira na sve sadašnje i bivše članove da se odazovu u slučaju da bude potrebna pomoć u izradi, a trebati će je svakako.

26. listopada 2012. održana je 5. Skupština od registracije udruge, 31. u nizu, 39. godine rada od osnutka Kluba.

Za mandatno razdoblje 2012-2014 za Predsjednika je jednoglasno izabran Darac, za Dopredsjednika Tino, a za Tajnika Dugi.

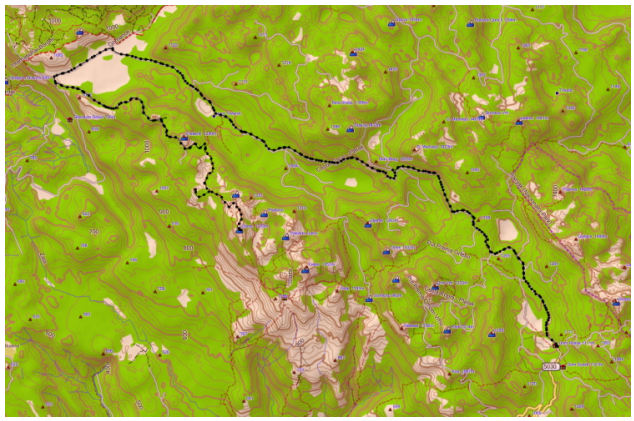
Fotogalerija na http://www.klub-feniks.hr/Images/Zagreb-Skupstina%20kluba-26-Oct-2012/index.html

To

Jesenji manevar

Vučja Dobra, Obruč (19-21. Oct. 2012)

Bolji vikend nije mogao biti - izgleda, posljednji zaista lijepog vremena, s 20-tak dnevnih stupnjeva i bez oblačka. Očekujući težak teren, za put smo odabrali Ladu Nivu. U petak smo (Darac, Tino i Toni) dospijeli starom riječkom do Vučje Dobre. Bivak uz obalu rijeke, velika lomača za hladnu noć i jutranji mraz. Piva u potok, a u tavi ponešto mrsne svinjetine. U rijeci zaglavljenu Nivu izvukli smo tek kad se pridružio i Robert. Potom za Platak i dalje makadamom prema Klani - Trstenik, Gomance, Željezna vrata sve do lanca preko ceste. Dalje pješke, ruksaci ko od olova. Na hrptu nadomak vrhu Obruča drugi bivak. S jedne strane puca pogled na Gorski Kotar, na Platak, Snježnik, Pakleno, a s druge na Čičariju, Učku i Kvarner. Ne zove se područje zabadava Grobničke alpe. Gdje god pogledaš, foto-tapeta. Na vrh Obruča (1347 m) za kojih 40-tak minuta. Punjenje baterija, pa natrag na dizanje kampa. Ovoga puta oba šatora. Pa zalaz sunca, pa vatrica, pa onaj maestralni hvarski crnjak, pa umak od tikvica sa špekom i sušenim rajčicama, pa mrsna svinjetina, pa opet onaj maestralni hvarski crnjak, pa ..... Sutra ponovno sunce i put pod noge. Obišli smo i stare fortifikacijske objekte. Piće na Platku i ručak u Ravnoj Gori u Brezi. Eto, toliko. To

Fotogalerija na http://www.klub-feniks.hr/Images/Obruc-OCt-2012/index.html

Na tragu

Nerijetko me u jutarnjim satima ispred poznate nam baze na Žumberku dočeka niz tragova burnog životinjskog noćnog života što se odvija svega nekoliko metara od mojeg kreveta. Osim puhova, koji dižu užasnu buku i par samozatajnih glasova ptica, u načelu se ne čuje ništa. No, zato ujutro mnoštvo tragova - otisci u blatu, prevrnute stvari, ostatci biljne hrane, a ponekada i krvavi tragovi od savladanih i pojedenih žrtava.

Jedna od češćih capa u neposrednoj okolici je ova na slici koja slijedi, pa se logično, zapitah, tko to bos hodi naokolo? A pripada li možda i govance (nema slike zbog gadljivih) tom istom stvorenju? Primjenom knjige «*Animals Tracks & Signs*» (Bang. P., Dahlstrom P., 2011, Oxford University Press), nađoh i odgovor na ovo pitanje. Pogledajte crtež i uvjerite se sami. Radi se po svemu sudeći o kuni (rod *Martes*). Opake su to zvjeri, tihe i brze ubojice od kojih strijepe mnoge beštije, vodozemci i glazovi, ptice i sisavci. Dapače, kuna može savladati i mladu srnu, obično na proljeće, kada su još slabe od zimskog gladovanja i studeni.

No, u fauni hrvatske zabilježene su dvije vrste kuna - kuna bjelica (*Martes foina*) i kuna zlatica (*Martes martes*) (vidi slike). Koja je moja?

1 kuna bjelica

2. kuna zlatica

Zlatica se zadržava u šumama listača i četinjača; prava je životinja krošanja drveća i penje se po njima vrlo vješto. Stanuje u dupljama šupljih stabala, u napuštenim gnijezdima vjeverica, ptica grabljivica, rjeđe se nastani u pukotinama špilja ili u podzemnim rupama. Preko dana u pravilu miruje, pred večer izlazi u lov i lovi tokom cijele noći. Plijen su joj sve životinje koje može savladati, od nejakog laneta i zeca sve do miša, od tetrijeba gluhana do sitne pjevice. Glavni dio plijena sačinjavaju sitni sisavci, pogotovo glodavci koji žive na stablima, vjeverice i puhovi. Pljačka gnijezda ptica, voli med i slatke plodove (trešanja, šljiva, malina i šumskoga drveća). Jedna je od rijetkih životinja koje love zbog čiste zabave. Pari se jedan puta godišnje, od VI-VIII mjeseca, no može se znakove parenja primijetiti i u I-II mjesecu. Ta pojava je u vezi s postojanjem embriotenije kod zlatice. Ženka nosi oko 260-305 dana. Mlade nalazimo od III-IV mjeseca, u jednom leglu 3-5 mladunaca (neki puta i po 7), ženka ima 4 sise. Mladi ostaju slijepi 34-38 dana, sišu 7-8 tjedana. Spolno dozore u dobi između 15-39 mjeseci. Životni vijek kune zlatice je 10-12 godina.

Ova je druga kuna, **bjelica**, češća. Nastani se u blizini ljudskih naselja, koja zlatica uvijek izbjegava. Voli osamljene gospodarske zgrade, hrpe granja i kamenja i slično. Penje se po drveću, ali ni izdaleka tako vješto kao zlatica. Po običajima i načinu života u mnogome je slična zlatici. Jednako je okretna, srčana, krvoločna, vješto se penje i skače, dobro pliva i uspješno se provlači kroz najuže pukotine. Hrani se istim životinjama kao i zlatica, no pošto se mnogo zadržava u blizini ljudskih naselja, češće dođe u prigodu klati domaću živad. Čini iste štete, ali i iste koristi kao i zlatica. Bjelica se pari u VII-VIII, ima jedno leglo godišnje. Mlade nalazimo od IV-V. Ženka nosi 247-280 dana, jer je i kod bjelice razvijena embriotenija. Koti 3-5, iznimno 7 mladih. Ženka ima 4 sise. Mladi ostaju 34-38 dana slijepi, sišu 6-8 tjedana. Spolno dozore u dobi između 15-39 mjeseci. Životni vijek bjelice je 10-12 godina.

No, na žalost, koliko god se igrao Devya Crocketta, po tragu nemogu utvrditi da li oko kuće baza zlatica ili bjelica, no s obzirom na relativnu blizinu sela, te da nam je bjelica jednom skočila gotovo na glavu (Ti & To), nekako sam skloniji da se radi o bjelici.

Još da mi samo te puhove potamani!

To

Gdje petkom?

Agonija klubske potrage za utočištem petkom i nadalje traje. Jeste da su kriteriji visoki ali ipak, ... nikako na zelenu granu. Istina, nije prvi put da smo «u zraku». Sjetite se Vugleca iz ranih dana, Žile, Galije, Happy Day-a .... Što zapravo Klub traži? Načelno, svatko ima svoju viziju koja je malo pomaknuta, no mislim da neću pogriješiti ako ideal usporedim s onim što smo već imali – Heinzlova u doba Ane i Slavice! Ah, to je bilo vrijeme! Uvijek nas čeka naš stol, bez obzira kakva gužva bila, iznad glava vise nam drage slike, Ana i Slave nas znaju sve po imenu, rado s nama sjednu, a iznenade i s pecivima vlastite proizvodnje, Joe svira kada treba i što treba, za nevjerovati, ali pjevamo da se ori svaki petak, vremena za razgovor i rasprave koliko hoćeš, piće prikadne cijene, na obzoru privatnog prostora se uvijek nešto događa ☺, lokacija u Maksimiru, a i Dabrovci su tu da s nama podijele zajednički štih. Ali avaj! Osta samo nostalgija.

Da rezimiram proteklih godinu dana, ako ne i više:

Lokacija	Za	Protiv
Heinzlova	Maksimir	indolentno osoblje, piva poskupjela, nema više svega onoga ...
Vuglec	Maksimir, ugodno osoblje	malo prostora unutra, a zima dolazi, radi samo do 23.00
Žirafa	Maksimir, piva za 8 kn	bučno, nužne rezervacije 7 dana ranije
Preko puta Žirafe	Maksimir	nužno zlo kad u Žirafi nema mjesta
Medvedgrad	Maksimir, mir	mir
Kongo	Maksimir	kafić ko kafić
Dublin Pub	Maksimir, ponekada ugodno	daleko preskupo, vrlo bučno, često se mora stajati
Mister Q	Maksimir, ugodno, zabavno, dobra glazba	skupo kad počne glazba, rezervacije stolova, nema razgovora nakon 22.30
Hard Rock Place	Maksimir, sjajan rock & metal	nema priče
Svijet stripa	Maksimir, ugodan	samo mala piva, zapravo kafić
Ostalo	razno i različito	izvan Maksimira

Pa gdje onda? Gdje naći idealnu kombinaciju za petak i cijeli splet koji očekujemo? Da li možda tražimo previše? Jesmo pre stari pa nas sve smeta? Da li smo opravdano izbirljivi? Da li tražimo početak duge? Poziva se članstvo na istraživanje područja i nove ideje, osobno ih više nemam.

To.

Sklad i ekološka civilizacija

Za Glasnik iz stranih medija: "***Harmony and Ecological Civilization: Beyond the Capitalist Alienation of Nature: Monthly Review***" autora Freda Magdoffa iz lipnja ove godine.

O autoru i tekstu

Fred Magdoff je profesor na sveučilištu University of Vermont gdje predaje znanost o tlu i rastu biljaka. Zajedno s John Bellamy Fosterom koautor je knjige "Što svaki ekolog mora znati o kapitalizmu" (What Every Environmentalist Needs to Know About Capitalism, Monthly Review Press, 2011). Aktualni tekst je pripremljen kao dio konferencije na temu "Sklad i ekološka civilizacija" ("Harmony and Ecological Civilization") koja je organizirana za skupinu gostujućih kineskih akademika koji su zainteresirani za teme ekološkog Marksizma.

Fred Magdoff: Sklad i ekološka civilizacija - iza kapitalističkog otuđenja prirode

Da istaknem odmah na samome početku kako nisam filozof niti sam stručnjak za kinesku kulturalnu povijest. Moja pozadina je poljoprivreda, specifično - plodnost tla i zdravlje, iz te pozadine sam otišao u ekologiju i ekološki pristup poljoprivredi i društvu.

Imajući tu pozadinu na umu, kada govorim o konceptu sklada u kontekstu ljudi, društava i okoline, poprilično razumijem taj koncept.

Koncept se odnosi na sve ljude koji žive zajedno u miru, bez da jedna osoba eksploatira drugu, svaka osoba može postići svoj puni ljudski potencijal u društvu u kojem svatko ima zadovoljene sve osnovne materijalne i nematerijalne potrebe, osjeća se sigurno, sretno i ispunjeno kao ljudsko biće. Uz to, koncept se odnosi i na sklad između ljudi i okoline, kao i između ljudi i drugih vrsta s kojima dijelimo ovaj planet. U tom konceptu ljudi bi trebali u potpunosti razumjeti i ponašati se u skladu s načinima da budu sjedinjeni s prirodom i ovise o njoj - ne samo za dobavljanje prirodnih resursa koji su neophodni za život, već da im priroda obogaćuje i čuva živote svojim biodiverzitetom i efikasnim funkcioniranjem prirodnih ciklusa.

Postoji jedna važna stvar kada govorimo o konceptu skladnosti kojega sam upravo ukratko opisao. Sklad na ovome svijetu, sklad između ljudi i ostatka ekosistema - nije ostvariv u kontekstu kapitalizma. Kapitalizam, sistem koji je do sada na snazi bio nekih 500 godina (trgovinski kapitalizam oko 250 i industrijski kapitalizam oko 250) - to je relativno kratko vrijeme u 150.000 godina povijesti anatomski modernog čovjeka - kapitalizam je pokazao da njeguje specifične međuljudske odnose i metaboličke interakcije sa zemljom koje su štetne za postizanje skladnog postojanja. To je posljedica osnovnih karakteristika samog kapitalizma i odnosa koji on stvara za vrijeme vlastitog funkcioniranja. Svrha kapitalizma nije zadovoljavanje ljudskih potreba i očuvanje okoliša. Postoji samo jedna svrha i snaga koja goni ovaj sistem - snaga koja je odgovorna i za njegove dinamične i za krizne periode slabog rasta (stagnacije), a to je - akumulacija kapitala bez kraja. Kapitalizam ima niz osnovnih karakteristika i također potiče određene ljudske osobine i odnose.

Ovo su 10 ključnih aspekata kapitalizma:

1) Mora stalno rasti (u suprotnom je u krizi) i njegova osnovna logika i motivacijska snaga nalažu rast
2) Ne postoje druge sile koje ga pokreću izuzev akumulacije sve veće količine kapitala
3) Kroz stvaranje tzv. "eksternalija" (ili popratnih efekata) stvara štetu ljudima, ekosustavu i osnovnim uvjetima za život koji su potrebni ljudima i drugim vrstama. Prema riječima Paula Sweezyija: "*Što se tiče prirode, kapitalizam prirodu ne vidi kao nešto što bismo morali poštovati i uživati u njoj, vidi je samo kao sredstvo za stvaranje profita i dodatne akumulacije kapitala*" (1)
4) Potiče korištenje neobnovljivih izvora bez ikakvog obzira prema budućim generacijama, kao da tim resursima ne postoji kraj, dok u isto vrijeme zloupotrijebljava i obnovljive izvore kao što su izlov ribe u oceanima i šume.
5) Stvara ogromne nejednakosti u primanjima, bogatstvu i moći unutar i između država. Ne samo klasne, već i rasne, spolne i druge nejednakosti ugrađene su u zakone kapitalističkog kretanja.
6) Potrebuje i stvara rezervne vojske radnika koji su uvijek nesigurno vezani uz ekonomiju, većina ih se drži u siromaštvu ili blizu siromaštva - tako da bi radna snaga uvijek bila dostupna u vrijeme ekonomskog uzleta, u suprotnom se radnike otpušta kada ih poslovanje više ne treba.
7) Promoviraju se nacionalne ekonomije, političke konkurencije i imperijalizam, odlazi se u ratove za dominacijom i pristupom resursima.
8) Potiče i nagrađuje one specifične ljudske vrijednosti koje su nužne za napredak ili samo egzistenciju u ovom posesivnom, individualističkom društvu: sebičnost, individualizam, nadmetanje, pohlepa, izrabljivanje drugih, konzumerizam - dok se u isto vrijeme ne dopušta potpuno izražavanje onih ljudskih karakteristika koje su nužne za skladno društvo (suradnja, dijeljenje, empatija i altruizam)
9) Vodi u narušavanje zdravlja jer ljudi moraju operirati u hijerarhijskim društvima, gdje mnogi rade u opasnim uvjetima ili u poslovima koji su repetitivni i dosadni - dok su u isto vrijeme izloženi gubitku ili strahu od gubitka posla (postoji niz snažnih dugoročnih zdravstvenih efekata koje prouzrokuje gubitak posla.) (2)
10) Uništava zdrava društva kako ljudi postaju sve više osamljeni, dok su autentične kulture zamjenjene dominantnim nacionalnim i globalnim kapitalističkim kulturama. Ljudi postaju ovisni o zgrtanju više za sebe i svoje obitelji, a sve manje se oslanjaju na međusobne odnose s drugim ljudima.

Imperativ rasta kapitalizma zaslužuje posebnu pažnju jer se radi o jednoj od glavnih prepreka na putu prema usklađenom društvu ljudi i prirode. Sve veća akumulacija bez kraja znači da se stalno koriste sve veće količine resursa - bez prestanka - čak iako stalno pronalazimo nove efikasnije načine kako koristiti resurse.

Ekonomija koja raste uz jako slabašnu stopu od 1% godišnje udvostručiti će se u 72 godine, no, ona koja raste 2% godišnje - i dalje jako mala stopa - udvostručiti će se za 36 godina. A kada rastu 3 do 4%, ekonomije se udvostručuju svakih 24 i 18 godina. Kina je ostvarila rekordne stope rasta od 10% godišnje, što znači da se ekonomska proizvodnja udvostručuje svakih 7 godina ! No, već sada koristimo resurse prebrzo od samo jedne planete koju imamo - brzo praznimo neobnovljive resurse, dok u isto vrijeme krivo i pretjerano

koristimo resurse koji su teoretski "obnovljivi". Ukoliko se globalna ekonomija udvostruči u idućih 20 ili 30 godina, to će samo ubrzati put u ekološki, a vjerojatno i u socijalni, kaos i uništenje.

Stoga možemo zaključiti kako kapitalizam promovira procese, odnose i ishode koji su upravo suprotni potrebama ekološki mirnog, pravednog i skladnog društva.

U otuđenoj ideologiji i praksi buržujskog društva, Marx i Engels su zapisali u knjizi 'Njemačka ideologija': "Odnos čovjeka s prirodom je isključen iz povijesti i stoga je stvorena antiteza čovjeka prema prirodi". Stoga je proleterima dat povijesni zadatak da stvore "postojanje" ovog sklada kroz jedan praktičan način, kroz revoluciju. (3).

Jedino na ovaj način proletarijat može ponovno ostvariti skladnu povezanost s prirodom i s vlastitom proizvodnjom.

Marx i Engels su se referirali direktno na ranu fazu onoga što danas nazivamo ekološkom krizom, kada su zapisali: "*Esencija ribe je njena voda - esencija jedne slatkovodne ribe je voda u rijeci. No, ta esencija prestaje biti esencija kada više nije u stanju biti pogodan medij postojanja - čim rijeka počne služiti industriji, čim se zagadi otpadom i kada njome počnu ploviti parobrodi, ili čim se rijeka počne preusmjeravati u kanale gdje samo jedan odvod može ribu lišiti njene esencije*." (4)

Bez obzira na sve, za mnoge je uloga kapitalizma u uništavanju prirode nevidljiva. Stoga se ekološki i društveni antagonizmi i proturječnosti kapitalizma često pogrešno dijagnosticiraju. Pojedini promatrači smatraju kako su mnogi od ovih problema nastali uzdizanjem industrijskog društva. Stoga, takvo razmišljanje nalaže, svako društvo koje je bazirano na industrijskoj proizvodnji će nužno imati iste ekološke probleme.

Drugi pak pripisuju bezobzirnu eksploataciju prirodnih resursa i štetu okolišu na postojanje previše ljudi. Velika populacija, koja prelazi kapacitet planeta - tvrde oni - je krivac i sukladno tome rješenje je smanjenje populacije planete što je brže moguće (što, naravno, nije jednostavno za učiniti na human način). Neki ahistorični komentatori će pak reći da je problem u tome što su ljudi endemično pohlepni i gramzivi. Uz svega nekoliko važnih iznimki, ne-marksističke diskusije o ovim problemima uopće niti ne spominju karakteristike i način djelovanja kapitalizma, a pogotovo se ne bave dubinskom analizom istoga. Ti ljudi su toliko usađeni u sistem da zaista smatraju kako će kapitalizam, kojeg mnogi krivo nazivaju "tržišnom ekonomijom", trajati zauvijek - čak iako znamo da ćemo uništiti planetu, jedino mjesto ljudskog postojanja, druga vrsta ekonomskog sistema za te ljude je jednostavno nepojmljiva. Ekonomski, socijalni i povijesni kontekst je u potpunosti zanemaren.

Racionalna i korisna alternativna rješenje za svaki problem ovise o realističnim analizama i dijagnozama koje mogu odgovoriti što stvara problem. Kada toj analizi nedostaje supstanca, ponuđena "rješenja" će najvjerojatnije biti beskorisna.

Primjerice, imamo ljude koji su fiksirani na neobnovljive izvore kojih, prema njihovom shvaćanju, ponestaje zbog "prenaseljenosti". Stoga, isti predlažu, kao jedno od "rješenja", naglo smanjenje rasta svjetske populacije. Programi koji daju kontracepcije ženama u siromašnim državama se nude kao važno oruđe u rješavanju globalne ekološke krize. No, oni koji su zabrinuti oko toga da ima previše ljudi generalno ne raspravljaju o ekonomskom sistemu koji je tako destruktivan za prirodu i ljude. Također, isti ljudi ne kritiziraju moralne implikacije i praktični problem koji proizlazi iz ogromne nejednakosti koju stvara kapitalizam. Ignorirana je čak i činjenica da samom kapitalizmu treba rast populacije kako bi mogao rasti.

Stoga, kritički aspekt gotovo uvijek nedostaje pri diskusijama onih koji su zabrinuti oko populacije i kako ta populacija utječe na resurse i zagađenje okoliša, dok pritom ignoriraju činjenicu da najveću štetu okolišu stvaraju bogati i njihovi životni stilovi kao i sistem akumulacije kapitala koji služi upravo njihove interese.
Istraživanje Svjetske Banke procjenjuju kako je 10% najbogatijeg sloja čovječanstva odgovorno za otprilike 60% uporabe resursa i sukladno tome za barem 60% uzrokovanog onečišćenja (vjerojatno i više). Ti komentatori ne vide kako jedno od njihovih "rješenja" - promoviranje kontracepcije u siromašnim zemljama ne vodi niti blizu prema adresiranju pravog problema. Ne treba ni napominjati kako bi siromašni ljudi morali imati pristup zdravstvenim uslugama, uključujući i po pitanju stvaranja obitelji. To bi trebalo biti osnovno ljudsko pravo. Prava žena po tom pitanju su osnovni indikatori ljudskog razvoja. No, kako ljudi koji su toliko fiksirani na sam broj populacije ne vide da je za najviše problema direktno kriva najimućnija klasa?

Uz ogromnu količinu resursa koje troše bogati individualci, odgovornost snose i vlade. Američka vojska je jedan od najvećih potrošača nafte, bakra, cinka, olova i drugih rijetkih resursa na svijetu. Vojska je ujedno i najveći potrošač energije u SAD-u. (5)

Dok kapitalizam stvara većinu navedenih značajki i odnosa koje smo gore naveli, moramo biti svjesni činjenice da su i dugo prije kapitalizma postojali negativni socijalni aspekti kao što su ratovanja, eksploatacije ljudi i resursa i ekološke štete. No, kapitalizam učvršćuje i ove probleme pretvara u sistematske dok u isto vrijeme stvara još i nove negativne aspekte.

Živjeti u Skladu s Planetom

Jasno je kako nema načina kojim se može postići prava skladna civilizacija uz ekonomski sistem u kojem odluke donose privatne osobe sukladno tome koliko će se kapitala akumulirati, vodeći se vlastitom pohlepom i konzumerizmom.

U takvom društvu "*socijalni odnosi postaju samo refleksija dominantne snage društvene kapitalističke ekonomije*" (6). Hijerarhijska klasna struktura učvršćena je s radnicima (uredski i industrijski), malim poduzetnicima (ovo uključuje poljoprivrednike i samozaposlene koji proizvode sami ili u malim skupinama) i vlasnicima i upraviteljima velikih kompanija. Odnos radnika prema upravitelju ili vlasniku pokazuje razliku u bogatstvu i moći unutar radnog mjesta i u vanjskom svijetu. A radnik i njegov šef imaju različite interese. Šef nastoji maksimizirati profit, dok radnik nastoji ostvariti veću plaću i bolje radne uvjete. Pošto je to osnovni motiv kapitalizma i duboko je instaliran u sam DNA sustava, nije ga nikada moguće reformirati ili izmijeniti kako bi se postigli ciljevi održivosti, harmonije ili ekološke civilizacije. Kapitalizam, u svojoj esenciji, je anti-održiv, anti-harmoničan i anti-ekološki. Za Marxa kapitalizam stvara "nepomirljive razdiobe" u metabolizmu prirode i društva, nameće se nužnost "obnove" ove esencije samog života - obnove koja traži usklađeniji socijalni poredak iza kapitalizma (7).

Nitko ne može predvidjeti detalje buduće civilizacije. No, da bi ona bila ekološko i socijalno održiva, njena ekonomija će morati imati osnovni zadatak zadovoljavati sve osnovne ljudske materijalne i nematerijalne potrebe - za sve ljude. Kao i kod mnogih pred-kapitalističkih društava, ekonomija će se morati stopiti unutar ljudskih odnosa i biti kontrolirana od strane samih ljudi.

Takvo društvo će morati imati neke osnovne karakteristike. Morati će zaustaviti ekonomski rast nakon što se zadovolje osnovne ljudske potrebe. Također će morati promovirati, podupirati i nagrađivati pozitivne ljudske vrijednosti kao što su kooperacija, dijeljenje, empatija i reciprocitet. I mora operirati s poštovanjem prema prirodi - lokalno, regionalno i globalno.

Postoje ljudi koji vjeruju da sama priroda ima vlastita prava i kako "majka zemlja" (ili Pachamama, prema jeziku naroda Anda u Južnoj Americi) mora biti tretirana s poštovanjem i kako se za nju mora brinuti, zato jer je to etično i pravedno. No, čak i ako imate antropocentričan pogled, pogodovati ćete od društva koje je zasnovano na očuvanju biološkog diverziteta.

Kako bi živjeli zdravim, sretnim i zadovoljnim životima, sada i za generacije koje tek dolaze, ljudi moraju imati čistu vodu i zrak, zdravu i plodnu zemlju, mudru i pažljivu uporabu obnovljivih i neobnovljivih izvora. Degradirani ekosustavi moraju se regenerirati. Ljudi trebaju imati prostor gdje mogu vidjeti i uživati u prirodnom svijetu - parkovi, šume, močvare, jezera. Kada ljudi shvaćaju svu ljepotu prirode i važnost njenog postojanja, žive emotivno ispunjenije živote i povezani su s prirodnim svijetom na jednom sasvim dubljem emotivnom nivou.

Čak je stvoren i termin za djecu koja ne doživljavaju prirodan svijet često (a u industrijaliziranim bogatim zemljama, ovo uključuje većinu) - "poremećaj deficita prirode". Unatoč činjenici da se neka djeca adaptiraju na život u unutrašnjosti i sa svijetom se povezuju primarno putem elektronskih naprava, mnoga djeca pate od nedostatka vitamina D i slabog imunološkog sustava (što češće dovodi do oboljenja) do problema u ponašanju kao što su agresivnost (8). Zbog činjenice da smo tako ovisni o lokalnim, regionalnim i globalnim ekosustavima, zaštita istih mora biti cilj društva koje teži skladu u najširem smislu.

Ekonomsko-političko-socijalni sistem koji je stvoren kako bi zadovoljio osnovne ljudske potrebe morati će imati demokratski način odlučivanja koji će biti zasnovan na društvima i suradnjama između više društava i regija. Biti će esencijalno za ljude da se priviknu na život u skromnijim standardima od onoga što se naziva zapadni standard srednje klase. Argument možemo pronaći i u istraživanju Svjetske Banke gdje se navodi kako 75% resursa koristi 20% najbogatijih ljudi, otprilike 1,4 milijarde ljudi. No, i ove statistike su svakako konzervativne. Kako sam i pojasnio u svojoj knjizi (koju sam napisao s John Bellamy Fosterom) - 'Što svaki ekolog mora znati o kapitalizmu':

Važno je prepoznati kako je ova karakteristika (ogroman jaz između bogatih i siromašnih), pitanje klase i drugih forma socijalnih nejednakosti, kao što je nejednakost među državama. 2008. Amerikanci koji se nalaze u gornjih 20% po količini primanja, trošili su 4 puta više na odjeću i 5 puta više na transport, nego oni u donjih 20%. U Kanadi, istraživanje je pokazalo da 10% najbogatijih ima čak 9 puta veći 'ekološki trag' od donjih 10% (9). Ako gledamo iz globalne perspektive, nejednakosti su još i gore. Nedavno istraživanje je pokazalo kako "2% bogatih individualaca ima preko pola globalnog bogatstva, dok 1% najbogatijih ima ukupno 40% svog svjetskog bogatstva, dok donjih 50% stanovnika svijeta ima svega 1% od ukupnog svjetskog bogatstva" (10).

Usklađeno društvo mora promovirati jednakost. Nemoguće je da svi živimo kao zapadna srednja klasa, jer planeta to jednostavno ne bi izdržala. Nadalje, pravi demokratski sustav jednostavno nije kompatibilan s uvjetima u kojima nekolicina živi u luksuzu, dok većina živi u daleko lošijim uvjetima. Doista, kako bi uopće ta nekolicina mogla živjeti u tako visokom standardu ako bi se sve ekonomske odluke, uključujući one po pitanju investicija, plaća itd. donosile demokratično i planski?

Ukoliko želimo takvo društvo, ne možemo imati skupinu - bez obzira koliko ona mala bila - koja bi živjela u bogatstvu. Također ne možemo imati ni društvo u kojem bi svatko nastojao zgrnuti više fizičke imovine od svojeg susjeda (11).

U jednom ranijem tekstu pristupio sam pitanju ekološke civilizacije počevši raspravu o osnovnim ekološkim konceptima (12). Istaknuo sam važnost snažnog ekosistemskog diverziteta, prirodnih ciklusa, samodostatnosti, samoregulacije i otpornosti kroz obnovljivost. Diskusija je tada skrenula u isticanje ovih detalja ka stvaranju osnovnih karakteristika koje bi obilježavale buduću ekološku civilizaciju.

Dopustite da vam dam samo jedan primjer kako se može lako doći do promjene kada se zajednicama da kontrola nad ekonomijom (samoregulacija). U Venecueli, mali ribari su imali mnogo problema zbog izlova ogromnih ribarskih koča. Tehnika kojom koče izlovljavaju s dna ne samo da rezultira velikim ulovima, već se i znatno oštećuje morsko dno i koraljni život koji je toliko inzimno važan za stvaranje ribljeg fonda i u budućnosti. Državna vlast u Venecueli je zabranila pristup velikim kočaricama u teritorijalnim vodama, a ribarske zajednice su potaknute da same počnu donositi odluke i da kolektivno upravljaju sa svojim resursima. Sada, ribarska zadruga sela Chuao - poznatog po kvalitetnoj čokoladi koja se dobivao iz kakao drveća - kolektivno donosi odluke po pitanju kada i gdje ribariti, koliko izloviti i koliko zadržati. Ne samo da su u stanju prehraniti svoju zajednicu, nego i prodaju ribu državnim tržnicama koje pak ribu distribuiraju široj populaciji. Oni su ostvarili samodostatnost (važan stup ekosistema), kroz vlastite vrtove, ribu koju love, kakao i banane koje prodaju. Kontroliranjem lokacije, kvantitete, i veličine izlova ribe, zajednica se nalazi u usko povezanim, svjesnim i planiranim metaboličkim odnosima (drugi važan stup ekosistema) u odnosu s prirodnim svijetom na način da se poštuju prirodni resursi koji će biti dostupni i idućim generacijama.

Napravimo sažetak, usklađena civilizacija potrebuje ekonomiju i politiku koja je pod socijalnom kontrolom. U njoj zajednice ciljaju prema:

1) samo-regulaciji kroz smislene demokratske procese
2) samodostatnosti za osnovne životne potrebe (unatoč činjenici da potpuna samodostatnost nije nužna niti poželjna)
3) ekonomskoj jednakosti u kojoj svatko ima osnovne životne potrebe zadovoljene, ali ne preko toga
4) aplikaciji ekološke proizvodnje, življenja i transporta

Možemo još dodatno pojednostavniti problem koristeći ovu jednadžbu:

Usklađena civilizacija = socijalizam (s ekonomijom i politikom pod socijalnom kontrolom, što znači demokratska kontrola ljudi i radnika nad tvornicama, farmama i svim drugim mjestima rada) + ekonomija koja operira s ciljem proizvodnje dobara i usluga koje će zadovoljiti osnovne životne potrebe, dok u isto vrijeme se čuva priroda + materijalna jednakost + jednostavno življenje.

Sve ovo zajedno naravno znači kultiviranje nove, skladne etike kao dijela ekološke revolucije. Kao što je i rekao Dao De Jing (također poznat i kao Laozi): "*Ljudi gladuju zato jer bogati uzimaju previše... Samo oni koji ne koriste život kao sredstvo uvećavanja mogu znati cijeniti sam život*" (13). Moramo pronaći način kako da se vratimo ovoj skladnoj, prirodnoj koncepciji u našim društvima.

Reference

(1) Paul M. Sweezy, “Capitalism and the Environment,” Monthly Review 41, no. 2 (1989): 8.

(2) For a few examples, see Daniel Sullivan and Till von Wachter, “Job Displacement and Mortality,” The Quarterly Journal of Economics 124, no. 3 (2009): 1265–1306; Frances M. McKee-Ryan, et. al., “Psychological and Physical Well-Being During Unemployment,” Journal of Applied Psychology 90, no. 1 (2005): 53–76; and Philip Oreopoulos, Marianne Page, and Ann Huff Stevens, “Intergenerational Effects of Worker Displacement,” Journal of Labor Economics 26, no. 3 (2008): 455–83.

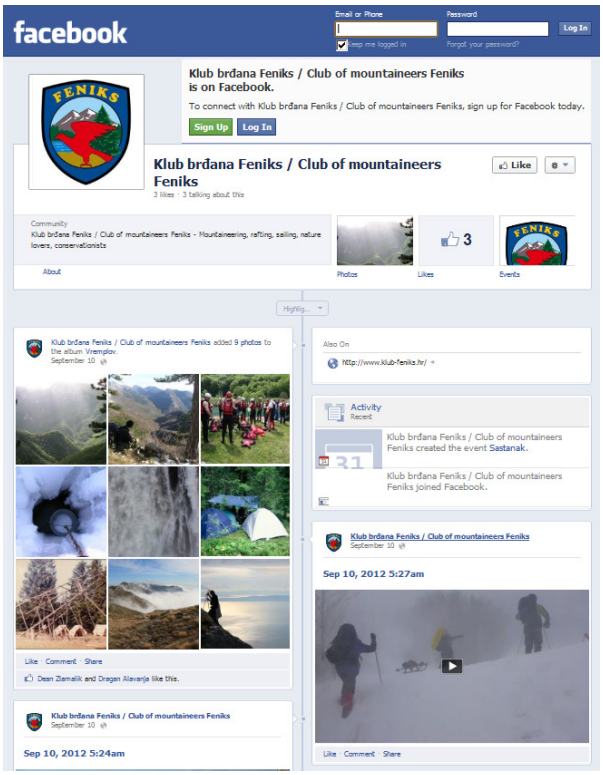
(3) Karl Marx and Frederick Engels, Collected Works, vol. 5 (New York: International Publishers, 1975), 55–58.
(4) Ibid.
(5) 4 Daily Energy Report, "A Look at US Military Energy Consumption," June 8, 2011, http://oilprice.com.
(6) Harry Magdoff and Fred Magdoff, "Approaching Socialism," Monthly Review 57, no. 3 (2005): 19–61.
(7) Karl Marx, Capital, vol. 1 (New York: Penguin, 1976), 637–38; Capital, vol. 3 (London: Penguin, 1981), 949.
(8) Richard Louv, Last Child in the Woods (Algonquin Books, 2008).
(9) Fred Magdoff and John Bellamy Foster, What Every Environmentalist Needs to Know About Capitalism (New York: Monthly Review Press, 2011), 34–35.
(10) Ibid., 84.
(11) Thorstein Veblen, The Theory of the Leisure Class (New York: New American Library, 1953).
(12) Fred Magdoff, "Ecological Civilization," Monthly Review 62, no. 8 (2011): 1–25.
(13) P.J. Laska, The Original Wisdom of the Dao De Jing (Green Valley, AZ: ECCS Books, 2012), 98.

Prijevod na hrvatski: Marko K. (www.advance.hr)
Autor(i): Fred Magdoff; Naslov originala: Harmony and Ecological Civilization: Beyond the Capitalist Alienation of Nature
Direktan link na original: http://monthlyreview.org/2012/06/01/harmony-and-ecological-civilization

Datum objave originala: lipanj 2012

Novo na webu kluba

Klub na Facebooku!

Na klubskim web stranama (http://www.klub-feniks.hr/) moštvo novih sadržaja:

- **Tura po Obruču**, cjelovita foto reportaža http://www.klub-feniks.hr/Images/Obruc-OCt-2012/index.html
- **Skupština kluba**, 5. udruge, 39. godina od osnutka, Oct. 2012, http://www.klub-feniks.hr/Images/Zagreb-Skupstina%20kluba-26-Oct-2012/index.html

Web preporuka

- **Državna geodetska uprava** otvorila je **GEOPORTAL** i konačno, nakon desetljeća mistificiranja karata i njihove otežane dostupnosti omogućila javni pristup brojnim kartografskim podacima on-line. Izvrsno organizirano i brzo na adresi http://geoportal.dgu.hr/

Izdavač:

Klub brđana Feniks / Mountaineer Club Phoenix
Čikoševa 4, 10000 Zagreb, Hrvatska
URL http://www.klub-feniks.hr/; Web je zaštićen lozinkom – dostavljamo na upit.
e-mail: feniks.klub@gmail.com; fax: ++385 (01) 234 56 31

MB: 2475928 / OIB: 81675226842; Reg. br.: 21006546
Žiro račun: 2360000-1102065310, Zagrebačka banka d.d.
Izlazi povremeno od 1973.